

Ger
Kouwenberg

The
AVAILABLE
Light
SUPER
Sister
SHOW

Aldus Boek Compagnie

The
AVAILABLE LIGHT SUPER SISTER SHOW

The Available Light Super Sister Show
Copyright foto's © 2027 Ger Kouwenberg
Copyright boekuitgave © 2027 Aldus Boek Compagnie
Copyright Engelse vertaling / English translation
© 2021 Aldus Boek Compagnie & Marco Rossi
Foto omslag / Cover photo Ger Kouwenberg

Omslagontwerp en binnenwerk / Design and typesetting Aldus Boek Compagnie
Druk- en bindwerk / Printing and binding [volgt]
Eerste druk / First edition October 2027

Het copyright op alle foto's berust bij Ger Kouwenberg, tenzij anders aangeduid.
Het copyright op alle foto's en afbeeldingen van archiefstukken berust bij Supersister,
tenzij anders aangeduid. Holland Pop Festival-foto's Ko Vester © Fred Baggen. Foto's en
andere afbeeldingen gebruikt met vriendelijke toestemming, voor zover te achterhalen.

All photos credited, copyright held by Ger Kouwenberg, unless otherwise indicated.
All archive photos and documents are copyrighted by Supersister, unless otherwise
indicated. Holland Pop Festival photos Ko Vester © Fred Baggen. Photos and
other images used with kind permission, insofar as can be traced.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke
wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur /
uitgever en / of het management van Supersister.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
stored in a retrieval system, or transmitted in any form, or by other means,
electronic or otherwise, without the prior permission of the author /
publisher and / or Supersister management.

www.aldusboekcompagnie.nl

Voor meer informatie over Supersister en Robert Jan Stips, ga naar /
For more information about Supersister and Robert Jan Stips, please visit

www.supersister.nl
www.robertjanstips.com

www.facebook.com/supersisterband
www.robertjanstips.bandcamp.com

Aldus Boek Compagnie
2027

Introductions

60 jaar Supersister / *Supersister's 60th anniversary*

Van schoolband naar popgroep / *From school band to pop group*

De man met de Revox en de fotocamera / *The man with the Revox and the photo camera*

1 Sweet OK Super Sister (1967-1969)

De Haagse 'sien': sacrale manifestaties en totaaltheater in de Provadya?'s /

The scene in The Hague: sacral manifestations and total theater in the Provadya? clubs

De demotape in de Laan / *The Laan demo tape*

Zes blauwe dwergen / *Six blue dwarves*

2 Supersister (1970-1973)

Superzus doet geen concessies / *Supersis make no concessions*

Met een hitsingle in clubs en op festivals / *With a hit single in clubs and at festivals*

Popgroep schrijft ballet / *Pop group writes ballet music*

Virtuoze jazzrock / *Virtuoso jazz rock*

Woord van dank / *Thank you*

Fotoverantwoording / *Photo credits*

Introductions

Jeugd en muziek

DE Stichting Jeugd en Muziek gaat op vrijdag 13 oktober het nieuwe seizoen beginnen met haar welbekende bijeenkomsten in Felix Meritis. Elke vrijdag wordt daar muziek gemaakt, van Bach tot 'eksperimentele pop' en kunnen dichters hun werk voorlezen, kunstenaars hun werken aan de muur hangen en jodelaars hun rollers uit de keel laten vloeien. Om dat allemaal mee te kunnen maken moet een bedrag van f.120 neergegeld worden.

Iedereen is welkom, al zal het in hoofdzaak wel de jeugd zijn die naar deze 'sakrale manifestaties' komt.

provadya?

Vrijdag 13 oktober is provadya? van start gegaan. Provadya? is de nieuwe versie van pro, het vroegere experimenteel cultureel centrum, dat daardoor experimentele muziek-voorstellingen heette. Je ziet, ieder jaar wordt er getracht iets nieuws van te maken. In het licht van deze sierlijke, bloemrijke, oostersgeoriënteerde, romantische flower-power tijden vinden we kortweg pro ietwat nuchter aandoen. Provadya? (het vraagteken is geen tikfout), is iedere vrijdagavond in 'Felix Meritis', Keizersgracht 324, (beginnend om 19.00 uur) en zal bruisen van activiteit. Muziek, film, dans- en tijdschriftenverkoop, pantomime, dans, sakrale manifestaties, te gek, te mooi en te veel om op te noemen. Jongens en meisjes, mannen en vrouwen in de meest fantasieke gewaden. Trek op vrijdagavond je mooiste baadje aan en tijd naar provadya?, het kost maar f.120.

r. tegelaar

✦ Felix Meritis, Keizersgracht 324, 19.00 uur: nieuwe club in Amsterdam „Provadya“. Licht-effecten, exotische muziek, geen drugs, wel wierook.

On-der tussen drong het jonge volkje zich welgemoed pratend, luisterend of zwijgend van de ene uithoek van de zaal naar de andere. Dat veranderde niet toen onder aanstekelijk werkende beat veelgelezen ochtend- en andere bladen tot hun ware proporties werden teruggebracht. Proppen en snippers dansten op de kleurige lichtstralen in de lucht.

Voortreffelijke, grappenmakende muzikanten, die voor stapels kranten hadden gezorgd, verspreidden die kranten door de dicht op elkaar dansende hippe maar voornamelijk niet-zo-hippe Amsterdammers, die precies wisten wat er van hen verlangd werd. Duizenden kranten vlogen op de maat van de muziek (!) van SuperSister door de lucht. Erg goed.

60 jaar Supersister

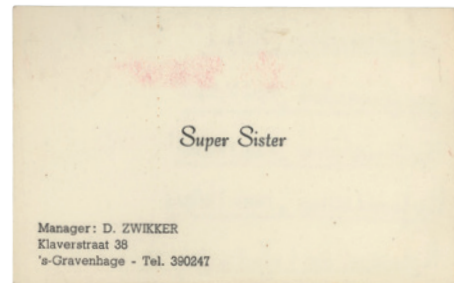
Op 13 oktober 2027 is het precies 60 jaar geleden dat een pril Supersister zijn eerste optreden gaf onder die nieuwe naam. Rob Douw had een affiche ontworpen met daarop SWEET OK SUPER SISTER. Het festival zal nooit plaatsvinden, maar de allitererende woorden maken indruk op Robert Jan Stips, 17 jaar jong en zeer getalenteerd pianist / organist. Hij wil zijn schoolband Provocation nieuw leven inblazen met andere bandleden en die hippe naam. 'Vind je het goed als ik de band Supersister noem?' vraagt hij aan Rob. Die antwoordt sluw: 'Ja, natuurlijk mag dat, maar dan wil ik wél meedoen!'

En zo staan Robert Jan Stips, Marco Vrolijk, Gerhard Smid, Ron van Eck, Sacha van Geest en Rob Douw op 13 oktober 1967 in het Amsterdamse Felix Meritis, tijdens de opening van 'Kosmies Ontspannings Centrum Provadya?'. In het goede gezelschap van manager Dick Zwikker, Ton Schoorlemmer en zijn Xoelapepel-groepje, en een trits vrienden uit Den Haag, die samen met de Supersister-kameraden in een Sacrale Manifestatie door de zaal paraderen.

Rob Douws initiatief, een 'Very Surrounding Newspaper Music Sweet Show in 6 magistrale zones', ofwel een chaotisch krantenpapierpropfen-smijt-en-gooi-festijn, betekent het einde van het debuutoptreden: op last van de brandweer wordt de zaal ontruimd, want één brandende peuk kan de enorme hoeveelheid papierpropfen in een laaiende vlammenzee veranderen. In de biografie *Supersister. Looking Back, Naked* wordt uitgebreid aandacht besteed aan dit allereerste Supersister-optreden (waarvan helaas geen enkele foto kon worden gevonden).

Ger Kouwenberg, een van de vrienden van Supersister, fotografeerde de band tijdens hun cluboptredens in 1969-1970, in 1972 tijdens de repetities en de première van de balletvoorstelling *Pudding en Gisteren*, en in 1973 ten tijde van het conceptalbum *Iskander*. Al die jaren (decennia!) heeft hij zijn negatieven liefdevol bewaard, als stille getuigen van een bevriende popgroep. Gers foto's verschenen onder andere op het singlehoesje van 'A Girl Named You' en op de elpee-hoes van *Pudding en Gisteren*. In het rijk geïllustreerde fotoboek *The Available Light Super Sister Show* is een dwarsdoorsnede te zien van zijn vele Supersister-foto's. Alle negatieven, vele zwart-wit en enkele in kleur, zijn hoogwaardig gescaand en zorgvuldig gerestaureerd.

Supersister's 60th anniversary

On 13 October 2027, it will be exactly 60 years since the fledgling Supersister gave their first performance under that new name. Rob Douw had designed a poster bearing the words SWEET OK SUPER SISTER, while Robert Jan wanted to breathe new life into his school band Provocation with a new line-up – and that hip new name. 'May I call the band, as it is now emerging, Supersister?' he asked Rob. Rob's reply was sly: 'Yes, of course you can; but I want to join in!'

And so, on 13 October 1967, Robert Jan Stips, Marco Vrolijk, Gerhard Smid, Ron van Eck, Sacha van Geest and Rob Douw take the stage at Amsterdam's Felix Meritis, during the opening of the city's first Provadya? club. They are in good company: manager Dick Zwikker, Ton Schoorlemmer and his Xoelapepel group, and their friends from The Hague, who join the Supersister comrades through the hall in a Sacral Manifestation.

Rob Douw's initiative – a 'Very Surrounding Newspaper Music Sweet Show in 6 magistrale zones', essentially a chaotic feast of throwing and hurling crumpled newspaper – brings the debut performance to an abrupt end. On the fire brigade's orders, the hall is evacuated: a single burning cigarette could turn the enormous quantity of paper balls into a raging sea of flames. Unfortunately, no photos exist of this show.

Ger Kouwenberg, one of Supersister's friends, photographed the band during their club performances in 1969-1970, in 1972 at the rehearsals and premiere of the *Pudding en Gisteren* ballet, and in 1973, around the time of the concept album *Iskander*. Throughout all those years, he lovingly preserved his negatives, silent witnesses to a pop group he had known as friends. Ger's photographs appeared, among other places, on the single sleeve of 'A Girl Named You' and on the *Pudding en Gisteren* LP cover. In the richly illustrated photobook *The Available Light Super Sister Show*, a cross-section of his many Supersister photographs is brought together. All the negatives – many in black and white, with a few in colour – have been scanned to the highest standards and meticulously restored.

 1 Sweet OK Super Sister (1967-1969)

De Haagse ‘sien’

Den Haag Beatstad: het is een overbekend gegeven dat in de Hofstad in de jaren zestig zo’n drieduizend bandjes op zolderkamers en in sociëteitskelders actief waren. Niet alleen werd er muziek gemaakt, ook ‘lichtsjoos’ werden naar Londens voorbeeld overgenomen, en avantgardistische theatermakers tastten de grenzen van het genre af.

Zo is er het zogeheten ‘Xoelapepel’, dat onder meer door de Haagse Vrije Academie als cursus wordt aangeboden. Ton Schoorlemmer heeft Rob enthousiast gemaakt om eens een kijkje te komen nemen. Dat kan onder andere in de gymnastiekzaal van de Dr. Ariëns mulo in Den Haag en in het YMCA-gebouw in Scheveningen. Wat Rob daar aanschouwt, spreekt hem meteen aan: een collectieve vorm van bewustzijnsverruiming (zonder psychedelica!), een speelse en op improvisatie gestoelde vorm van bewegings-theater, waarbij niet wordt gesproken, maar intuïtief ontstane klanken worden geuit, en lichaamsbeweging, muziekinstrumenten en belichting centraal staan. Sommige deelnemers houden stokken met magische tekens vast, andere zwaaien met lakens. Men doet stilzwijgend ontspanningsoefeningen, en aanrakingen zijn heel gewoon. Om contact te maken moet je elkaar begrijpen, zo luidt de uitleg. Dat betekent: elkaar figuurlijk én letterlijk be-grijpen. Dreigt dit uit de hand te lopen, dan slaat de groepsleider met een stok op de grond en zegt: ‘Stop!’ waarna je geacht wordt te bevriezen in de houding die je op dat moment hebt aangenomen. Op momenten dat de stilte mag worden doorbroken en emoties worden geuit, kunnen de deelnemers elkaar van alles – dus ook verwensingen – toeschreeuwen, wat sterk bijdraagt aan het helend therapeutisch aspect van de bijeenkomsten.

De bedenker van Xoelapepel (een onzinwoord zonder betekenis, conform de eigen uitgangspunten) is Arthur Hesselbach, een voormalig docent tekenen. De vorm waarin Hesselbach Xoelapepel giet, zal van grote betekenis zijn voor de evolutie van de pop-groep waarbij Rob Douw zich heeft aangesloten. ‘Dat ontaardde in een soort theater. En dat vond ik nou zo leuk, dat je dus met beweging en licht... en toen dacht ik: hé, er moet ook muziek bij. In die tijd organiseerde ik ook happenings met freejazz, dat was niet om aan te horen, zo extreem was dat allemaal. En toen dacht ik: ik kan dus ook met zo’n moderne groep... Ton Schoorlemmer raakte er ook bij betrokken, en die zei op een gegeven ogenblik tegen mij: “We moeten een *sacrale manifestatie* maken!” En ik zag het helemaal voor me. Weer voorgesteld aan Robert Jan, en dat viel in goede aarde. “Oké, wij gaan experimentele optredens doen en dan doen we dus ook...”

The scene in The Hague

The epicentre of the Dutch beat explosion is The Hague: wherever you go in the city, you can hear music coming out of open windows, especially live music performed by home-grown musicians and pop groups, of which there are more than 3,000 in The Hague alone in the 1960s. Local youngsters are not only creating music, they are also imitating psychedelic light shows based on what London clubs are doing at the time, and avant-garde theater is exploring its very own boundaries.

One of them is the so-called ‘Xoelapepel’, which is offered as a course by the Free Academy in The Hague. The course is an entirely logical offering from an artistic educational institution which provides tuition in the fields of television, cinematography, scenography, electronic music and kinetic art, and Rob is en-

couraged to check it out by his fellow student and friend, Ton Schoorlemmer. What Rob sees there immediately appeals to him: a collective form of consciousness expansion (without psychedelics!), a playful and improvisational form of movement theatre where no words are spoken but intuitively generated sounds are expressed, with a central role for body movement, musical instruments and lighting. Some participants hold sticks with magical symbols, others wave sheets. Relaxation exercises are carried out in silence, and touching each other is accepted. It is explained that in order to make contact, you have to grasp each other’s meaning. This means grasping each other both figuratively and literally. If this threatens to get out of hand, the group leader hits the floor with a stick and says: ‘Stop!’ All participants must freeze in the position they’re in at that very moment. Whenever silence can be broken and emotions expressed, the participants may shout all sorts of things at each other, including exple-

tives, which contributes greatly to the healing, therapeutic aspect of these meetings.

The inventor of Xoelapepel (a nonsense word devoid of meaning, in accordance with its own principles) is Arthur Hesselbach, a former art teacher. Xoelapepel will be of great significance in the evolution of the pop group which Rob Douw has joined. ‘It devolved into a kind of theatre. And that’s what I liked

Xoelapepel anno 1965. Linkerfoto boven: Ton Schoorlemmer (midden) en Rob Douw (rechts) PRIVÉCOLLECTIE Xoelapepel in 1965. Upper left: Ton Schoorlemmer (middle) and Rob Douw (right). PRIVATE COLLECTION

Sacrale manifestaties, toen had het ineens een naam. De nieuwe manager Dick Zwikker wist hier ook wel raad mee, die kwam iedere keer vertellen: “Ja, we hebben weer een optreden! Mét sacrale manifestatie!” Dus die zaaleigenaren en ondernemers zagen dat wel zitten. Robert Jan ging dan bij zo’n optreden – met ook weer een ouwe, roestige trompet zonder mondstuk – oerwoudgeluiden maken, Marco sloeg dan een opzwevend ritme en ik trommelde mee; ik had intussen ook een trompet, van de vlooiemarkt, en dan ging ik ook de zaal in, en er waren plastic spullen en bewegingen en noem maar op. Het was een hele club.’

Sacrale manifestatie, De Drie Stoepen, Den Haag, 1969 PRIVÉCOLLECTIE Sacral manifestation at De Drie Stoepen, The Hague, 1969. PRIVATE COLLECTION

Rob woont in een monumentaal pand op Noordeinde 42, schuin boven de vermaarde patisserie Maison Krul waar zeker in dagen van veleer de clientèle voornamelijk bestond uit chique Haagse dames uit – zoals ze met nadruk zeiden – de betere kringen. Nummer 42 huisvest een diverse groep jonge mensen met gedeelde artistieke interesses: Michel Damen, zoon van een bioscoopeigenaar, hergebruikt oude bioscooplampen voor een eigen lichtshow, Henk Flaton is werkzaam in een fotolab, Peter den Haring is jongerenwerker, Yteke Waterbolk balletdanseres bij het Nederlands Dans Theater en het is er een komen en gaan van popmuzikanten als Jerney Kaagman en Barry Hay, die er later ook hun intrek nemen.

In dit artistieke broeinest, met de etage van Rob Douw als centraal punt, komen de leden van Provocation / Supersister regelmatig langs om onder het genot van een biertje, een blowtje of puur naar nieuwe muziek luisterend geïnspireerd te raken over hoe de band zich zou kunnen gaan ontwikkelen.

Er wordt bijvoorbeeld besloten in plaats van losse nummers vanaf nu ‘series’ te gaan maken: nummers die in elkaar overvloeien, aan elkaar worden verbonden door instru-

about it, utilising movement and light... and then I thought, hey, there has to be music too. In those days, I also organised free jazz happenings, which were so extreme that it became unbearable. Ton Schoorlemmer also got involved, and at a certain point he said to me: “We have to create a *sacral manifestation*!” I saw it all in my mind and suggested it to Robert Jan, and the idea was well received. So, it suddenly had a name: sacral manifestations. The band’s new manager, Dick Zwikker, was very enthusiastic, yelling: “Yes, we have another performance, including a sacral manifestation!” Venue owners and entrepreneurs were also

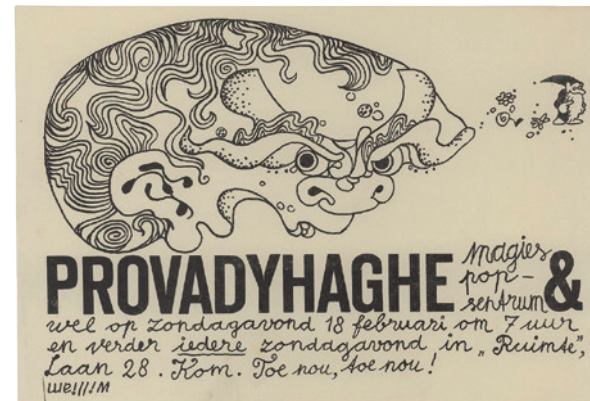
into it. Robert Jan would make jungle noises during such performances – with an old, rusty trumpet lacking a mouthpiece – while Marco would beat a rousing rhythm and I would play along. Meanwhile, I also had a trumpet from the flea market which I would play offstage, walking through the audience... and there were plastic things and theatrical movements, and so on.’

At this time, Rob lives in a monumental building at Noordeinde 42, diagonally above the renowned pastry shop Maison Krul where, in the olden days at least, the clientele consisted mainly of chic ladies from (as they emphasized) the better circles in The Hague. Number 42 housed a diverse group of young people with shared artistic interests. Michel Damen, son of a cinema owner, recycled old cinema lamps for his own light show; Henk Flaton worked in a photo lab; Peter den Haring was a youth worker; and Yteke Waterbolk was a ballet dancer with the Nederlands Dans Theater. Pop musicians such as Jerney Kaagman (Earth & Fire) and Barry Hay (Golden Earring) also came and went, later also taking up residence there.

mentale stukjes, tekstmatig een geheel met elkaar vormen of juist met hard cuts een shockeffect meekrijgen. Covers van andere artiesten verdwijnen uit de set, tenzij ze als parodie of quote in zo’n serie passen. Nieuw is dat idee niet: tijdens het opnemen van het album *Revolver* kwam John Lennon al eens met het idee van een ‘continuous flow of tracks, without gaps to differentiate between each song’. The Beatles brengen dit concept later, eind mei 1967, in praktijk bij enkele nummers van *Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band*. Deze plaat is – ook op Noordeinde 42 – op vele manieren een eye-and-ear-opener en doet, op het moment dat Provocation / Supersister zijn psychedelische conceptie ondergaat, de hele popwereld op zijn grondvesten schudden.

Rob Douw ontpopt zich tot de ideeënman van de groep. Bij een van de eerste keren dat hij komt kijken zegt hij: ‘Leuk, al die popnummers, maar denk bijvoorbeeld eens aan een woord als *underwaterground*-muziek als klankgegeven.’ Met dat soort vrije associaties prikkelt hij de fantasie en zet de jongere muzikanten op een nieuw spoor. Dat is in die beginfase de grote verdienste van Rob. ‘Robert Jan ging een eigen stijl ontwikkelen. Ik had, meestal als eerste, platen van nieuwe groepen uit Amerika of uit Engeland en die waren totaal anders dan The Beach Boys en ook anders dan Dylan. Er waren een heleboel mensen die helemaal weg waren van Bob Dylan. Maar daarvan hebben wij toen niets overgenomen. Wel speciaal die alternatieve muziek, bijvoorbeeld The Velvet Underground. Dat was ook alternatief, want daar was een violist bij.’

Wat Rob de groep bijbrengt is volgens Robert Jan ‘verder kijken dan je neus lang is, je fantasie de vrije loop laten. En dat gebeurde in eerste instantie ook zonder enig drugsgebruik. Gewoon echt puur: wat zit er in jezelf, wat zit er nog méér in jezelf, wat zit er nóg meer in jezelf? Hij was een heel vooruitziend iemand, een beetje profetisch. Hij bracht ons echt in aanraking met de nieuwe Amerikaanse muziek: Jefferson Airplane, The Doors, Vanilla Fudge, noem maar op. En in dat huis, Noordeinde 42...

In this artistic hotbed, with Rob Douw’s apartment as its central point, the Provocation / Supersister musicians regularly drop by to enjoy a beer, smoke a joint, or simply listen to new music for inspiration. Instead of performing individual songs in concerts, they decide to compose ‘in series’ from now on: flowing songs into each other and connecting them with instrumental bridges or, alternatively, shocking listeners with hard, abrupt transitions. Cover songs are deleted from the set unless they fit into the series as parodies or quotes. The idea is not new: during the recording of *Revolver*, John Lennon mentions the idea of a ‘continuous flow of tracks, without gaps to differentiate between each song’. The Beatles put this concept into practice later, at the end of May 1967, with links between several songs from *Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band*. At Noordeinde 42 as everywhere else, this record is in many ways an eye-and-ear-opener which shakes the whole pop world to its foundations while Provocation / Supersister undergo their psychedelic metamorphosis.

Rob Douw quickly emerges as the group’s idea man. During one of his first visits, he says: ‘All those pop songs are nice, but what about something like *underwaterground* music?’ Free-associating tirelessly, he stimulates the imagination and inspires the younger musicians to pursue a new track. This is Rob’s greatest achievement in those early days. ‘Robert Jan started to develop his own style. I was usually among the first people to pick up on records by new groups from America or England, which were totally different from The Beach Boys and Bob Dylan. A lot of people were crazy about Dylan but we didn’t use anything by him, drawing instead on some of the alternative music like The Velvet Underground. That was also alternative because they had a viola player.’

According to Robert Jan, what Rob teaches the group is ‘to look further than the end of your nose, to let your imagination run free. Initially, we did that without using any drugs. It was just very pure:

op elke etage werd er weer een andere groep gedraaid. Dat was een heel open toestand. Da’s ook de plek waar ik voor het eerst *Sgt. Pepper* gehoord heb. Rob heeft dat opgezet, zo van: Nou moet je hier eens naar luisteren...! Hij wilde gewoon het hele spectrum verbreden, gaf meer sleutelwoorden, zoals “C.V. Hoofdpijn”. Doe eens dit, speel es zo? En daar gingen we, al spelend en verzinnend werd het een nummer, en hij kwam dan met zwartgallige of melige Nederlandse teksten. Heel andere dingen dan tot dan toe normaal waren. Hij is ook trompet gaan studeren, en dat kon hij al vrij snel best aan hoorbaar. Had verder een arsenaal aan kleine instrumentjes zoals een baby-bellen-pianootje waar hij een element in had geplaatst en wat ook daadwerkelijk een functie kreeg binnen ons geluid. Een zeer vindingrijk iemand. Hij is wat dat betreft heel belangrijk geweest voor mij. Hij heeft mij echt losgetrokken, omgeturnd, zeg maar.’

Provocation, dat eigenlijk al helemaal geen Provocation meer is, luistert begerig naar de uit de vs en Engeland geïmporteerde platen. The Beatles, westcoast, The Mothers of Invention, Pink Floyd, The Doors, Jimi Hendrix en... The Soft Machine. Wanneer Robert Jan ergens op een feestje in Den Haag voor het eerst The Soft Machine hoort – niet wetend wie dit zijn – staat hij een paar minuten als aan de grond genageld en luistert geconcentreerd naar deze nieuwe en verrassende benadering van popmuziek maken.

Hij hoort in die muziek, waar hij zich onmiddellijk mee verwant voelt, een aantal sleutels die hem kunnen helpen vinden waar hij naar op zoek is: een mix van pop en modern klassiek waarbij hij allerlei elementen daarvan kan samensmelten tot een nieuw geluid. Hij hoort dat de groep uit Canterbury net als de Franse impressionisten Ravel en Debussy veelvuldig gebruikmaken van het kwartinterval (een notenafstand van vier in een toonladder) in plaats van de gebruikelijke afstand van drie, de terts, waarmee alle akkoorden en harmonieën in klassiek-klassieke, licht-klassieke en popmuziek zijn opgebouwd. Grote terts staat traditioneel gelijk aan majeur, licht en vrolijk, terwijl kleine terts (mineur) een dieper of triest gevoel oproept. Met het gebruik van kwarten verdwijnen begrippen als majeur en mineur. Muziek wordt als vanzelf transparanter, neutraler, draagt niet bij voorbaat een sentimenteel etiket, waardoor er een open wereld ontstaat die de luisteraar zelf naar believen kan invullen.

Rob Douw is helemaal gek van Frank Zappa. Hij heeft het debuutalbum *Freak Out!* heel vroeg al in Amerika besteld en laat het de anderen horen. De deels op een klassiek orkest gebaseerde instrumentkeuze inspireert Gerhard om zijn klarinet weer tevoorschijn te halen en zich te wagen aan een wat meer avant-gardistische aanpak dan Dave Brubeck en consorten.

Het proces volgens welk de gewezen beatband met een oeuvre van traditionele popnummers verandert in de meer experimenteel ingestelde groep die zich graag verliest in uitgesponnen instrumentale thema’s, is volgens gitarist Gerhard Smid vrij eenvoudig samen te vatten: ‘Iemand komt met een motiefje, daar wordt dan wat tegenaan geplakt, en dan heb je ineens een compositie.’

Iets, 1967-1968. Volgende pagina: Ton Schoorlemmer. PRIVÉCOLLECTIE
Iets, 1967-1968. Next page: Ton Schoorlemmer. PRIVATE COLLECTION

what’s inside you, what’s even more inside you, what’s even more inside you? He was a very far-sighted person, a bit prophetic. He really introduced us to the new American music: Jefferson Airplane, The Doors, Vanilla Fudge, you name it. And in that house, Noordeinde 42... there would be a different group’s music playing on every floor. It was a very open situation. That’s also where I heard *Sgt. Pepper* for the first time. Rob put it on the record player and said: “Now, you’ve got to listen to this...!” He just wanted to broaden the whole spectrum, and would introduce key words and terms, as in our song “C.V. Headache”. He’d say, do this, play like that? And off we’d go, playing and shaping it into a song, while he came up with morbid or corny Dutch lyrics. Completely different things than what was the norm then. He also started to study the trumpet, which he soon learned to play reasonably well. He built up an arsenal of small instruments such as a baby piano with a built-in pickup, and these actually became a part of our sound. A very inventive person. In that respect, he has been very important to me. He really loosened me up; turned me around, so to speak.’

Provocation, who actually aren’t Provocation at all anymore, listen eagerly to the records imported from the us and England. The Beatles, the West Coast sound, The Mothers of Invention, Pink Floyd, The Doors, Jimi Hendrix and... The Soft Machine. When Robert Jan hears The Soft Machine for the first time at a party in The Hague – not knowing who they are – he stands as if pinned to the ground for a few minutes and listens intently to this new and surprising approach to making pop music.

Culturele activiteiten
In muzikaal opzicht verandert er dus het een en ander. Maar de al eerder genoemde sacrale manifestaties zullen een minstens zo belangrijk onderdeel van de act van de groep worden. De bedenker en aanjager van de sacrale manifestaties is Ton Schoorlemmer, jaargang 1944, een uit Zwolle naar Den Haag verhuisde onderwijzer. Door zijn voorliefde voor taaltheater en het op Johan Huizinga’s boek *Homo Ludens* geïnspireerde spontaniteitsdenken (niet doelgericht bezig zijn, maar dingen op je af laten komen) zijn hij en Rob Douw een geknipt duo om elementen uit Xoelapepel te combineren met de popgroep waarop een steeds kunstzinniger stempel komt te staan. Tons hart gaat, hoewel hij nog in het onderwijs werkzaam is, uit naar het praktiserend kunstenaarschap. ‘In de kunsten had ik ook nog wat lijntjes lopen, on-

der anderen met Arras, dat was een jongen die in contact stond met het Haags conservatorium. Daar had je Dick Raaijmakers, die maakte elektronische muziek in de trant van Stockhausen, en zij verzorgden performanceachtige zangoptredens met allerlei experimenten van geluid, met ritmes, klankaboetsingen, aparte instrumenten enzovoort. Dat vond ik ook allemaal fantastisch en daar deden we zijdelings ook aan mee. In de Schedeldoekshaven had ik een ateliertje dat ik met Arras deelde, daar experimenteerde ik met vloeistofdialen maken.’

Naast deze activiteiten zijn Ton en Rob samen met enkele geestverwanten druk doen-de hun op de populaire cultuur gerichte tijdschrift *Iets* uit de grond te stampen. Hun ‘14daagsch blad voor kunscht, kitsch & superkitsch’ met anarchistische layout en typografie, en met kopij van (in het begin voornamelijk) Ton, Rob en Arras heeft een oplage van 3000 stuks. De samenstellers hebben volgens het boek *Een Haags drukkersleven* ‘een bizarre, chaotische vormgeving bedacht die alle wetten over typografie bewust negeerde en in de ogen van [Adelbert] Foppe [die volgens het colofon de ‘lee-out’ verzorgt], afge-studeerd aan de Koninklijke Academie, grensde aan volstrekte idiotie. [...] “Plakletters van allerlei aard en lettergrootte, dwars door afbeeldingen heen. Van dat werk, weetje-wel. Té gék man!” Het blad werd vanaf het eerste nummer direct door de zedenpolitie in beslag genomen wegens vermeende pornografische afbeeldingen en pleidooien voor vrije seks. De werkelijke reden was echter het politiek-anarchistische karakter.’

In *Hitweek* van 18 mei 1967 staat over het tijdschrift en Arras (pseudoniem van Thomas Venema) dat deze Rob Douw heeft ontmoet op de première-avond van F.R.S. 876 – Arras’ theaterstuk uit 1966 met volgens de maker zelf onder meer ‘een reeks nonsensikale handelingen en zwaar-religieuze muziek’ – en dat ter plekke het plan ontstond voor ‘de Sigmatiese krant “Iets”’. Over Rob Douw wordt ook vermeld dat hij een opvallend

In this music, with which he immediately feels an affinity, he recognises a number of ingredients that can help him find what he is looking for: a mixture of pop and modern classical music, allowing him to fuse all kinds of elements into a new sound. The Canterbury group, like the French impressionists Ravel and Debussy, make frequent use of the quarter interval (a note spacing of four in a scale) instead of the usual spacing of three, the tierce, used mostly in classical, light-classical and pop music. Major thirds are traditionally associated with light and cheerfulness, while minor thirds evoke a deeper or sadder feeling. With the use of fourths, notions such as major and minor disappear. Music automatically becomes more transparent, more neutral, and does not automatically carry a sentimental or emotional label, thereby creating an open world that the listener can fill in at will.

Rob Douw is totally crazy about Frank Zappa. He has purchased the debut album *Freak Out!* and plays it for the others. The choice of instruments, partly based on a classical orchestra, inspires Gerhard to take up his clarinet again and try a more avant-garde approach than Dave Brubeck and consorts.

The writing process of the former beat band with an oeuvre of traditional pop songs, changing into a more experimentally-minded group with a propensity for long instrumental themes, can be summarised quite simply, according to guitarist Gerhard Smid: ‘Someone comes up with a motif, something is added to it, and then suddenly you have a composition.’

Cultural activities

So, things are changing from a musical point of view. But the sacral manifestations mentioned earlier will become an equally important part of the group’s act. The inventor and instigator of the sacral manifestations is Ton Schoorlemmer, born in 1944, a teacher who moved from the province to The Hague. Because of his predilection for total theatre, he and Rob Douw are the perfect duo to combine elements from Xoelapepel with the pop group who are increasingly heading into an alternative direction. Although he still works as a teacher, Ton’s heart is devoted to being a practising artist. ‘I had some connections in the arts, for instance with Arras, a guy who was in touch with the Royal Conservatoire in The Hague, and Dick Raaijmakers, who made electronic music in the style of Stockhausen; and they produced quite theatrical vocal performances featuring all kinds of experiments with sound, rhythms, unusual instruments and so on. I thought all that was fantastic too, and we participated in it indirectly. I shared a little studio with Arras, where I started creating liquid light shows.’

In addition to these activities, Ton and Rob, together with a few kindred spirits, are busy developing their magazine *Iets* (*Something*), which focuses on popular culture. Their ‘fortnightly magazine for art, kitsch & superkitsch’, with

goed bouwkundig tekenaar is. ‘Momenteel is hij bezig met een panorama-tekening van de Haagse binnenstad in vogelvlucht, een heidens karwei. Oorspronkelijk had hij de tekening af willen hebben bij de geboorte van het prinsenkind, maar dat lukt nu niet meer.’ De redactie van *Iets* groeit uit tot bijna dertig personen die op het gebied van kopij en vormgeving bijdrages leveren. Studentikoze meligheid, fonetisch taalgebruik, en vooral de layout die duidelijk buiten de lijntjes kleurt maken van het blad een waardige tegenhanger van *Hitweek*, maar dan veel meer underground. Jammer genoeg rijzen de kosten voor drie-kleurendruk de pan uit en is het na een stuk of wat edities voorbij. Van Iets weer terug naar niets.

Ook in het zuiden van het land zit men niet stil: in Eindhoven is er een soortgelijk collectief, de Bende van de Blauwe Hand, onder leiding van Paul Panhuysen. De groep Dirty Underwear die daarbij de muziek voor zijn rekening neemt, wordt aangevoerd door een saxofoon spelende roodharige krullenbol: Bertus Borgers. Op 1 februari dat jaar maakt Ton Schoorlemmer ook deel uit van deze Bende als ze het Haags Gemeentemuseum opsieren met krijt, haarcrème, zeepbellen, experimentele kleding, kakofonische ontboezemingen en een ‘minder dan schaars geklede dame’, tijdens een happening die volgens mensen die erbij zijn geweest aanvoelde als een sacrale manifestatie avant la lettre.

Niet minder ludiek is de zwarte stip, een concept dat als ‘reclamecampagne’ voorafgaat aan *Iets* en dat kan worden toegeschreven aan Ton Schoorlemmer en mede-ietsiaan Armand Perrenet. Een zwarte stip is iets, maar is ook niets, zo luidt de gedachte. Het publiek zal zich afvragen wat de stip betekent, maar daarover wordt door de groep nooit uitleg gegeven. Opzettelijk vaag blijven, lijkt het credo. Zo ‘adverteert’ Rob Douw in *Hitweek* onder het pseudoniem William (zijn tweede naam) met korte ingezonden berichten als: ‘Zaai dood en verderf met de Superpsychtuation stip stip, zwarte ballen, 200 nog grotere stippen voor een knaak postbus 876 den haag’ en ‘Superpsychtuation, Superfestival. Alles onder de . ! Bestel plakkers met magiese zwarte sirkel. Papieren riks + adresje = 250 rotplakkertjes’. De stip wordt op posters afgebeeld en in brieven naar politici gestuurd, wat tot verwarring bij de ontvangers leidt. Op de met de hand getekende, zwartgeïnkte posters staat te lezen:

LAATSTE WAARSCHUWING Pas op voor de onontkomeleke zich langzaam voortslepende happenings van de zwarte sirkels ZIJ DIJEN UIT!

Wat wil de afzender bereiken? De afzender zwijgt. Ook laten de ‘actievoerders’ een paar duizend zwarte stippen met een gegomde achterkant drukken, en samen met zijn vrienden gaat Ton de stad in, schoudertas vol met stippen die zij op plekken kleven waar ze niet over het hoofd kunnen worden gezien, bijvoorbeeld op deurknoppen of naast de voordeurbel. Wildplakken is verboden en niet zelden eindigt de ‘stipheidsactie’ op het politiebureau. Plakken in de openbare ruimte moeten ze voortaan uit het hoofd laten, maar over andere vormen van verspreiding is door de autoriteiten niet gesproken, dus laat

Sweet ok Super Sister in december 1967: Marco, Ron, Marco, Gerhard, Robert Jan, Gerhard, Rob, Arnold Slagter (voormalige basgitarist van Provocation). Sacha ontbreekt op de foto’s – die zijn genomen door Rons vader, Leo van Eck. PRIVÉCOLLECTIE

het groepje handenvol zwarte stippen van de Haagse toren (van de Grote Kerk) dwarrelen. Tijdens openingen van exposities worden de zwarte plakkertjes als een stippellijn op de vloer aangebracht om de bezoeker te leiden naar de piano, die zelf ook helemaal vol is geplakt. De bedoeling is een bewustwordingsmoment te creëren, reactie uit te lokken, mensen laten nadenken over dingen waar ze normaal gesproken niet bij stilstaan. Het uitdagende project – de stippen worden steeds groter afgebeeld – een beetje zat, laten Ton en Rob het welbewust een vroege dood sterven.

Een laatste activiteit die Rob, Ton, Armand Perrenet, Arras en zijn broer Peter Venema ontplooiën, en die in een rechtstreekser verband staat met onze psychedelische-groep-in-wording, is de oprichting van stichting Lahoblobloe, een verkorting van ‘Laat honderd bloemen bloeien’, niet te verwarren met de slogan die de grote roerganger Mao heeft gebezigd ter ondersteuning van zijn kortstondige liberalisatiecampagne in de jaren vijftig. In navolging van Sigma Amsterdam, een kunstenaarscollectief rond Matthijs van Heijningen, Olivier Boelen en Simon Vinkenoog, wil Lahoblobloe in Den Haag vernieuwende culturele activiteiten voor jongeren ontplooiën. Op dat gebied is er namelijk nauwelijks iets te doen; niet in Den Haag en in heel Nederland niet. Toch zijn er al wat initiatieven ontplooid die aansluiten op de opkomende trend in alternatieve kringen met betrekking tot lichtshows en popmuziek. Zo is de licht- en spektakelshow Honk honk ’t is de bonk van Jeep van de Bunt in de tweede helft van maart in het Stedelijk Museum in Amsterdam in première gegaan. De lichtshow zal ook te huur zijn voor Nederlandse popgroepen, en The Clungels valt de eer te beurt om de ‘beams’ tijdens de première muzikaal te ondersteunen.

Gedaanteverandering

Optredens uit deze periode zijn niet gedocumenteerd. Het is goed voorstelbaar dat het omvormen van de groep maanden zal hebben geduurd, en het is dus goed mogelijk dat optredens in die overgangsfase uiterst schaars waren. Een repertoire van series opbouwen, het bedenken én realiseren van theatrale onderdelen kost veel tijd. Daarbij speelt ook mee dat Dick Zwikker in deze periode zijn militaire dienstplicht vervult, wat betekent dat hij nauwelijks in staat zal zijn geweest om optredens voor de groep te boeken. Wel heeft Provocation in de loop van 1967 sporadisch live opgetreden in de oude vorm – wat geldt in het laatste is ook wel-

Sweet ok Super Sister, December 1967: Marco, Ron, Marco, Gerhard, Robert Jan, Gerhard, Rob, Arnold Slagter (former Provocation bass guitarist).

its anarchic layout and typography, and run by editors Ton, Rob and Arras, has a circulation of 3,000. According to a book about printers in The Hague, ‘the compilers came up with a bizarre, chaotic design that deliberately ignored all the rules of typography and bordered on complete idiocy: “Adhesive letters of all kinds and sizes, overlapping pictures. You know, that kind of work. Crazy, man!” From the first issue onwards, the magazine was routinely confiscated by the vice squad because of alleged pornographic images and pleas for free sex. The real reason, however, was its anarcho-political character.’

Hitweek of May 18, 1967 reports that Arras (the pseudonym of Thomas Venema) met Rob Douw at the premiere of F.R.S. 876 – Arras’ 1966 play, which, according to the author, involves ‘a series of nonsensical acts and heavily religious music’ – and that the plan for the magazine *Iets* was conceived on the spot. It also mentions that Rob Douw is a remarkably good architectural draughtsman. The editorial staff of *Iets* expands to almost 30 people, who contribute text and design. Student-style corny humour, phonetic language and especially the eccentric layout all help in making the magazine a worthy counterpart to *Hitweek*, but far more underground. Unfortunately, the cost of three-colour printing is sky-high, and after a few editions it’s all over. From Something back to nothing.

In the south of the country, in Eindhoven, a similar group of people can be found; the Bende van de Blauwe Hand (Gang of the Blue Hand), led by Paul Panhuysen. The collective includes the pop group Dirty Underwear, who are led by saxophone player Bertus Borgers. On the first of February that year, Ton Schoorlemmer is among the participants in this Gang when they assail The Hague Municipal Museum with chalk, hair cream, soap bubbles, experimental clothing, cacophonous sounds and a ‘less than scantily-clad lady’, during a happening which, according to those who attended, felt like a sacral manifestation avant la lettre.

Another activity that Rob Douw, Ton Schoorlemmer, Armand Perrenet, Arras and his brother Peter Venema are

Sacha is absent in the photos – which were taken by Ron’s father, Leo van Eck. PRIVÉCOLLECTIE

eens welkom – terwijl de groep nieuwe stijl, in de uitgebreide bezetting die vorm begint te krijgen en met alle theater eromheen, in alle rust op stoom kan komen en zich pas in het najaar aan het publiek presenteert.

Het soss affiche
In de periode die in het bovenstaande is geschetst, komen dus diverse lijnen samen: de popmuziek ontwikkelt een stroming die niet zozeer entertainment is maar eerder een kunstzinnig streven uitdraagt; deze nieuwe muziek inspireert muzikanten in zowel Amerika als Europa; zie bijvoorbeeld Provocation, de beatgroep die in korte tijd drie nieuwe kernleden inlijft; waarvan er één bijzondere ideeën heeft over een theatrale ‘magiese’ podiumact en daarbij ook nog zijn talenten als begenadigd jugendstil-tekenaar en vormgever kan inzetten.

Het is juli 1967, de Summer of Love, ook in Den Haag. Waar je ook in de stad loopt, hoor je muziek uit de open ramen klinken, vooral livemuziek van thuis spelende muzikanten en complete bands, waarvan alleen Den Haag er op dat moment al ruim drieduizend telt. Op het Noordeinde flaneren meisjes in minirok, bekijken zichzelf terloops in de hoge etalageruiten van de beroemde patisserie waar juist de winkeldeur opengaat, een geur van vers gebak naar buiten waait en opstijgt naar de aangrenzende bovenverdieping. Daar zit de zevenentwintigjarige Rob Douw aan zijn werktafel, met potlood en vlakgum in de weer en kritisch kijkend naar wat er onder zijn handen ontstaat. Naast hem staat Robert Jan Stips, zeventien jaar en aan de vooravond van... ja, wat? Bekendheid? Succes? Zover is het nog niet.

Maar vandaag werpt Robert Jan zonder het te weten een blik in de toekomst. ‘Ik heb erbij gestaan toen Rob volgens mij de eerste psychedelische poster in Nederland tekende. Ik kwam vaak bij hem thuis en op een gegeven moment was hij bezig met die eerste poster die hij voor ons getekend heeft, met allemaal sterren en banen en – toen al – Keith Haring-achtige figuurtjes.’

Op het affiche staat een tekst in driedimensionale letters, omringd door kreten: MATELOOS, UITZONDERLIJK, OH, AH, MAGISTRAAL, FENOMENAAL, LOVE, POP, MAGIES, HIEPERGAAF. Bovenaan heeft Rob een afkorting geplaatst. Het affiche is ontworpen voor een popevenement in Den Haag, dat de tegenhanger moet worden van een popfestival dat binnenkort in Utrecht plaats zal vinden. De Haagse versie heeft een nogal cryptische naam, die eerst niet eens een naam is maar slechts een afkorting. Die is Rob op zeker moment te binnen geschoten: ‘Ik had eerst alleen drie letters – sos, maar dat bestond al, dus toen maakte ik er soss van. Met die extra s erachter gebeurt er iets. Maar waarvan is dat nou een afkorting? Toen vond ik dus uit: Sweet ok Super Sister. Vervolgens heb ik het affiche gemaakt, en daarop kwam te staan: SWEET OK SUPER SISTER.’

Het ontwerp ligt klaar om gezeefdrukt te worden, maar dan komt het bericht dat – zoals zo vaak gebeurt als de gemeente Den Haag erbij betrokken is – het feest niet doorgaat. Alle werk is echter niet voor niets gedaan: het affiche zal later dat jaar alsnog gebruikt worden om een optreden van Robert Jan, Marco, Rob, Gerhard, Ron en Sacha onder de

developing – and one which has an immediate connection with our psychedelic group-in-the-making – is the establishment of the Lahoblobloe foundation. This abbreviation of ‘Laat honderd bloemen bloeien’ (‘Let a hundred flowers bloom’) is not to be confused with the slogan that the Great Helmsman Mao used to support his short-lived liberalisation campaign in the 1950s. Following in the footsteps of Sigma Amsterdam – an artists’ collective based around Matthijs van Heijningen, Olivier Boelen and Simon Vinkenoog – Lahoblobloe has been devised to develop innovative cultural activities for young people in The Hague. Hardly anything in that field yet exists in The Hague, or indeed elsewhere in the Netherlands. Nevertheless, some initiatives have already been introduced which tie in with the emerging trend in alternative circles: light shows and pop music. One example is the ‘light and spectacle’ show Honk honk ’t is de bonk by Jeep van de Bunt, which has premiered in the Stedelijk Museum in Amsterdam in the second half of March. That light show will also be available for Dutch pop groups to rent; The Clungels have the honour of providing musical support for the ‘beams’ during the premiere.

Shape-shifting
Performances from this period are not documented. The transformation of the group must have taken months, so it is entirely possible that performances during this transitional phase were extremely scarce. Building up a ‘series’ repertoire, in addition to devising and realising theatrical elements, is a lengthy process. Another factor is that manager Dick Zwikker is carrying out his military service in this period, which leaves him with barely any spare time in which to book performances for the group. Over the course of 1967, Provocation have sporadically performed live in their old capacity – some money is welcome, after all – while the new-style group, with the expanded line-up which is beginning to take shape plus all the theatre surrounding it, take the time to complete their metamorphosis before presenting themselves to the public in the autumn.

The soss poster
In the period summarised above, several strands come together. Pop music develops in a direction which has more to do with artistic expression than entertainment; this new music inspires musicians both in America and Europe, for example Provocation, the beat group who recruit three new core members in a short space of time; and one of the new arrivals has advanced ideas about a theatrical, ‘magic’ stage act as well as possessing rare talents as a gifted visual artist and designer.

It is July 1967, the Summer of Love; an epochal manifestation of spirit which also extends to The Hague. Wherever you go in the city, you can hear music coming out of open windows, especially live music performed by home-

aandacht te brengen. Zij zijn tegen die tijd duidelijk door Rob in een andere richting gedi- rigerd. ‘Het begon al flink tegen happeningachtige optredens aan te schuren, en ik had een nieuw, laten we zeggen, een freejazz idee, zo van: je mag spelen wat je wilt, je hoeft je niet aan een akkoordenschema te houden of wat dan ook. Het zijn geen nummers, speel gewoon wat in je opkomt. Dat was een vreselijke herrie die we maakten. Ron van Eck zei – toen de band al was gevestigd – in een groot interview in de *Haagsche Courant*: “Het was niet om aan te horen!” Dat was het ook niet, maar het was gewoon maf!’

De naam op het affiche brengt Robert Jan op een idee, hij legt het voor aan Rob. “Mag ik de band zoals die nu ontstaat Supersister noemen?” vroeg Robert Jan aan mij. Ik zeg tegen Robert Jan: “Ja, natuurlijk mag dat, maar dan wil ik wel meedoen!”

Het affiche waar de naam (Sweet ok) Supersister van afstamt. PRIVÉCOLLECTIE
The poster from which the name (Sweet ok) Supersister is derived. Design: Rob Douw. PRIVATE COLLECTION

grown musicians and pop groups, of which there are more than 3,000 in The Hague alone at the time. On the Noordeinde, girls in miniskirts stroll by, casually checking their reflection in the high windows of the famous pastry shop. Every time the shop door opens, a smell of fresh pastry wafts out and rises to the adjoining upper floor. There, 27-year-old Rob Douw sits at his work table, holding a pencil and eraser, critically assessing a piece of art which is being created by his own hands. Next to him is Robert Jan Stips, aged 17 and on the verge of... well, what? Fame? Success? It hasn't come to that yet.

Today, however, Robert Jan unknowingly casts a glance into the future. ‘I was there when Rob drew what I think was the first psychedelic poster in the Netherlands. I often visited him, and on one of these visits I found him working on the first poster he drew for us, with all the stars and stripes and – already, even then – Keith Haring-like figures.’

The poster features text in three-dimensional letters, surrounded by exclamations: IMMENSELY, EXCEPTIONALLY, OH, AH, MASTERLY, PHENOMENAL, LOVE, POP, MAGIC, SUPER COOL. At the top, Rob has placed an abbreviation. The poster has been designed for an event in The Hague which is to be the counterpart of a pop festival taking place in Utrecht. The Hague's version has a rather cryptic name which has grown out of Rob's abbreviation. According to Rob: ‘At first, I only had three letters – sos – but that already existed, so I added an extra ‘S’ and turned it into soss. With the extra S behind it, it became special. But what could this abbreviation stand for? All of a sudden, I came up with SWEET OK SUPER SISTER.’

The design is ready to be silk-screened, but then word arrives that the event is cancelled. All Rob's work has not been in vain, though: the poster will be used later that year to promote a performance by Robert Jan, Marco, Rob, Gerhard, Ron and Sacha. By this time, Rob has firmly pushed the band in the new direction. ‘Happening-like performances were trending, and I had a new, let's say, “free jazz” idea: you can play whatever you want, you don't have to stick to a chord scheme or whatever. Not songs, just play whatever comes into your head. We made a horrendous noise. Much later, when the band were already established, Ron van Eck said in a big interview in the *Haagsche Courant*: “It was terrible!” It was, but it was also very wacky!’

The name on the poster gives Robert Jan an idea, which he puts to Rob. “May I call the band, as it is now emerging, Supersister?” Robert Jan asked me. I said to Robert Jan: “Yes, of course you can; but I want to join in!”

Nieuwsgierig geworden naar meer?

The Available Light Super Sister Show verschijnt 13 oktober 2027.

De boeken van Aldus Boek Compagnie zijn
verkrijgbaar via de boekhandel en via
www.aldusboekcompagnie.nl

